

БАТАНОВА ЛЮДМИЛА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри морського та митного права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ГАРАНТУВАННЯ СПЛАТИ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ У РЕЖИМІ СПІЛЬНОГО ТРАНЗИТУ

Необхідність розвитку інституту забезпечення сплати митних платежів викликана тенденцією мирової практики до спрощення митних процедур. У нормах Митного кодексу України 2012 р. [1] інститут гарантій забезпечення зобов'язань перед митними органами знайшов відповідне місце. Переслідуються мета, що після митного оформлення товари не повинні затримуватися на кордоні, приймаючи рішення про випуск товарів, митні органи України повинні прийняти усі заходи, які зобов'язують декларантів виконати зобов'язання сплати митних платежів. У випадках невиконання таких зобов'язань – митні органи зацікавлені у скорішому відшкодуванні завданих матеріальних збитків.

Надання митним органам гарантування сплати митних платежів є обов'язковим при ввезенні товарів на митну територію України та/або у режимі спільного транзиту.

Розмір фінансової гарантії визначається митницею виходячи з суми митних платежів, що підлягає сплаті при випуску товарів для вільного обігу на митній території України або при вивезенні товарів за межі цієї території у митному режимі експорту. Фінансова гарантія як забезпечення сплати митних платежів не надається, якщо сума митних платежів, що підлягає сплаті, не перевищує суму, еквівалентну 1000 євро.

Щодо інших способів забезпечення сплати митних платежів, таких як гарантування на умовах Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП) 1975 р. та гарантування на умовах Конвенції про тимчасове ввезення (Стамбул, 1990 р.) із застосуванням книжки (карнету) А.Т.А. необхідно зазначити, що вони застосовуються як заходи гарантування доставки товарів.

Так, у нормах Конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП 1975 р. (Україна приєдналася до неї у 1994 р.), зазначено, що «гарантійне об'єднання бере на себе зобов'язання сплатити ввізне та вивізне мито та збори, а також відсотки за їх прострочку».

У Конвенції про тимчасове ввезення 1990 р. (Україна приєдналася до неї у 2004 р.), зазначено, що кожна асоціація-гарант зобов'язується сплатити митним органам Договірної Сторони, на території якої вона заснована, суму ввізного мита, податків та будь-які інші суми, у випадку недотримання умов, визначених для тимчасового ввезення або митного транзиту товарів доставлених на таку територію на підставі документів про тимчасове ввезення, виданих відповідною асоціацією, що видає документи. Це означає, що питання забезпечення сплати

митних платежів врегульовані не тільки митним законодавством України, але й міжнародними актами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Щодо порядку гарантування доставки товарів із застосуванням книжки МДП та АТА, необхідно відмітити, що для гарантування доставки товарів до місця призначення застосовуються гарантії за книжкою МДП, яка покриває суму митний платежів до 60 тисяч євро, а при тимчасовому ввезенні або вивезенні товарів за Стамбульською конвенцією застосовується книжка АТА.

Позитивним є те, що Конвенцією МДП користуються з 1975 року, тому є достатній досвід та виважені процедури гарантування доставки вантажів. Переміщення товарів за процедурою МДП гарантує безперешкодне переміщення товарів з використанням попереднього декларування. Нажаль, гарантована сума у 60 тисяч євро не завжди покриває всі митні платежі об'ємних вантажів, що вимагає застосування додаткових заходів гарантування. У цих випадках процедура МДП не застосовується.

25 березня 2020 р. набрав чинності Закон України «Про режим загального транзиту і введення національної електронної транзитної системи» [2], яким встановлено основні засади організації та здійснення режиму спільного транзиту товарів митною територією України, порядок і умови переміщення таких товарів підприємствами митною територією України в режимі спільного транзиту, здійснення митних формальностей, застосування механізму гарантування сплати митного боргу, застосування спеціальних транзитних спрощень та інші особливості здійснення операцій режиму спільного транзиту.

У цьому законі визначено, що митниця, якій надається гарантія для забезпечення сплати митного боргу є митниця гарантії. Так, для забезпечення виконання митних формальностей та електронного обміну даними при застосуванні режиму спільного транзиту використовуються електронна транзитна система та електронна система управління гарантіями, які входять до складу інформаційно-телекомунікаційної системи митних органів.

Форми електронних повідомлень, а також порядок обміну такими повідомленнями між митними органами та підприємствами, у тому числі при застосуванні спеціальних транзитних спрощень, встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, з урахуванням положень Конвенції про процедуру спільного транзиту від 20 травня 1987 року.

Серед обов'язків суб'єкта режиму та перевізника товарів при застосуванні режиму спільного транзиту передбачено надання гарантії забезпечення сплати митного боргу, що може виникнути щодо товарів, поміщених у режим спільного транзиту.

Митниця відправлення зобов'язана перевірити правильність декларування суми митних платежів, що підлягають гарантуванню у процесі оформлення митної декларації для поміщення товарів у режим спільного транзиту, наявність, чинність та достатність фінансової гарантії.

У випадку якщо надана фінансова гарантія виявляється недостатньою для забезпечення сплати суми митного боргу, суб'єкт режиму має право надати додаткову фінансову гарантію або замінити раніше надану фінансову гарантію новою.

Після зняття з контролю операції режиму спільного транзиту митниця відправлення невідкладно, не пізніше двох годин, повідомляє митницю гарантії про зняття з контролю операції режиму спільного транзиту. Таким чином, митним органом, відповідальним за здійснення контролю погашення митного боргу, є митниця гарантії.

Список використаної літератури:

1. Митний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44-45, № 46-47, № 48. – Ст. 552.
2. Про режим загального транзиту і введення національної електронної транзитної системи: Закон України від 12.09.2019 р. № 78-IX // Відомості Верховної Ради України. – 2019. – № 41. – Ст. 232.

Ключові слова: гарантії, митний борг, митні платежі, митні органи, митниця гарантії, транзит.

Ключевые слова: гарантии, таможенный долг, таможенные платежи, таможенные органы, таможня гарантии, транзит.

Key words: guarantees, customs debt, customs payments, customs authorities, customs guarantees, transit.

КАРПЕНКО ГАННА ЛЕОНІДІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри морського та митного права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ОСОБЛИВОСТІ МИТНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ

Митна юрисдикція займає особливе місце в структурі державної юрисдикції. Це місце обумовлюється багатьма факторами, головними з яких є підстави застосування юрисдикційних заходів, по-друге, тим, що ці підстави визначаються як нормами українського законодавства, так і нормами міжнародного права. По-третє, особливою групою державних органів, їх компетенцією, порядком взаємодії з міжнародними організаціями та органами, а також іншими факторами. Вивчення значення митної юрисдикції України сприятиме розробці нових законодавчих актів, спрямованих на підвищення ефективності цього виду державної діяльності.

Розрізняється юрисдикція держави та юрисдикція міжнародна. Юрисдикція держави поділяється на територіальну та особисту (національну). Юрисдикція територіальна зумовлюється суверенністю влади держави в межах її території, де вона має абсолютну юрисдикцію, за